Hälso- och sjukvårdsnämnden

FÖRSLAG TILL BESLUT
2019-10-22

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ärende 7
HSN 2019-1011

Förslag till beslut kring Fritt val av hjälpmedel, en översyn av rekvisitioner och rekvisitionsbelopp

När 81-åriga Lennart skulle köpa en ny hörapparat fick han välja mellan en hörapparat från det dåvarande landstingets egna sortiment och en hörapparat från det sortiment som erbjöds av det privata vårdbolaget. Lennart fick då reda på att landstingets hörapparater enligt vårdmottagning var dåliga och valde en hörapparat ur företagets egna sortiment. Vad prisskillnaden var fick han inte veta förens efteråt. Lennart fick betala 16 000 kr för sin hörapparat, skulle han ha valt hörapparaten från landstinget sortiment skulle hörapparaten kosta 600 kr. När Lennart efter ett avslöjande från SVT fick reda på prisskillnaden sa han följande ” Det är känslan av att bli så förödmjukad genom en lögn, det var förnedrande på något sätt”.

Utprovning och försäljning av hörselapparater sker idag inom vårdval primär hörselrehabilitering. Enligt SVT ingår 90 procent av hörselmottagningarna i Stockholm i en koncern som också tillverkar hörapparater. I ett av vårdbolagen har även audionomer fått bonus när patienten väljer en hörapparat ur företagets egna sortiment inom det som kallas ”Fritt val av hjälpmedel”. Idag väljer 85-90 procent av patienterna hörapparater från vårdbolagens egna sortiment. Detta trots att hälso- och sjukvårdsförvaltningen menar att regionens sortiment håller en högre kvalitet och har en bättre variation.

Socialstyrelsen har konstaterat att det finns ekonomiska incitament för mottagningar att rekommendera de hörapparater som de också säljer. Hjälpmedelsutredningen har även riktat skarp kritik mot systemet då det ”inger betänkligheter från såväl ekonomisk som etisk synpunkt”. Även Hörselskadades Riksförbund har varit väldigt kritiska till systemet med ”Fritt val av hjälpmedel” då de menar att det riskerar leda till att patienter inte ges fullständig information och att de får betala höga summor ur egen ficka.

Socialdemokraterna delar den kritik som flera aktörer riktat mot systemet med så kallat ”Fritt val av hjälpmedel”. Vi menar att risken är uppenbar att

hörselmottagningar med anknytning till hörapparattillverkare inte ger fullständig information till patienten om hens val och att patienten därav köper en betydligt dyrare hörapparat än önskat. Dessa incitament försvinner inte heller med de mindre justeringar som nu görs i ersättningsbeloppen. Vi menar istället att systemet ned ”Fritt val av hjälpmedel” bör avskaffas inom hörselvården och att patienter bör ges möjlighet att fritt välja hjälpmedel från regionens upphandlade sortiment. Regionens sortiment ska givetvis hålla högsta kvalitetsnivå, präglas av hög valfrihet och ska kontinuerligt uppdateras i takt med att nya produkter utvecklas. Ska det nuvarande systemet reformeras behöver ersättningen inom vårdvalet revideras. Detta då hörselmottagningarna får en stor andel av sin inkomst genom försäljning av hörapparater.

Ett sätt att skapa ökad konkurrens och att säkra att det finns en mottagning utan beroendeförhållande till enskilda hörapparatstillverkare vore att regionen startar en hörselcentral i egen regi. I dagsläget finns ingen sådan mottagning.

Med anledning av ovanstående föreslår Socialdemokraterna hälso- och sjukvårdsnämnden besluta:

att ”Fritt val av hjälpmedel” inom hörselvården avskaffas och att patienter ges möjlighet att fritt välja hörapparater ur regionens upphandlade sortiment

att hälso- och sjukvårdsdirektören ges i uppdrag att revidera vårdval primär hörselrehabilitering

att föreslår regionstyrelsen att ge Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) i uppdrag att etablera en hörselcentral i egen regi